

(Izjava dr. Žerjava dne 21. nov. dopisniku »Jutra.«)

Z ozirom na izjavo dr. Žerjave hočemo v naslednjih vrsticah stvarno, na podlagi dejstev, odkrito razpravljati o obdačenju in davčni zakonodaji.

Naše načelno stališče.

Sele po volitvah leta 1923, ko niso mogli demokrati priti v vlado in so bili prisiljeni se z ostalo opozicijo boriti proti radikalom, so najostreje nastopali proti davčnim krivicam, a kljub temu, ko jih (Pribičević-Žerjavove demokrate) je koncem meseca marca Pašić sprejel v svojo vlado, glasovali za proračun, proti kateremu so se borili celih pet mesecev.

Krivci neznosnih razmer.

V tej »vztrajni in dosledni borbi za znižanje ljudskih bremen« — »Jutro« previdno tihočin ne pove, da je baš ta proračun, za katerega so glasovali Žerjavovi demokrati, v prvi vrsti povzročil sedanje davčno nejednakost. Pri razpravi o prejšnjem in sedanjem proračunu ni noben demokrat ust odprl v prilog Slovenije, dočim so poslanci SLS opetovano i v sekcijah i v plenumu finančnega odbora govorili o potrebah Slovenije in grajali preveliko obremenitev Slovenije. Glasovali so proti obema zadnjima proračunoma, proti vsem zakonom o dvanaajstinih za več kot 1 in pol leta, demokrati Žerjavovega kova so glasovali za vse proračune in dvanaajstine, a krivci so po logiki »utra« — poslanci SLS.

Davčni referenti v Sloveniji — večinoma demokrati — se ne zadovoljujejo s tem, da predpišejo ljudstvu davke v višini, katero določa proračun, za predpis davkov edino merodajen zakon; temveč gredo v svojih prevetlih gorečnosti — mnogo pred leti Lansko leto in pr. so na neposrednih davkih mesto 44,4 milijonov dinarjev pobrali 100 li, pol milijona dinarjev, za 56,1 milijonov dinarjev ali za čezpolno 150% več kot določa proračun. V Srbiji se je p bralo le za 3 milijone dinarjev ali za 2% več kot določa proračun. Ne smemo se radi tega čuditi, da v zadnjem času davkoplačevalci naših mest, trgov in celih okrajev ne smemo se radi tega čuditi, da v zadnjem plačevali naših mest trgov in celih okrajev

brez razlike strank podpisujejo spomenice, v katerih protestirajo proti pretiranim predpisom davkov. »**Jutro**« naj pove, da bi davki v Sloveniji lahko bili za polovico nižji, ako bi se davčni referenti pri predpisu davka ravnali po proračunu in posnemali svoje tovariše v Srbiji.

Naše delo.

SLS ma večino, ima moč v rokah, 21 tigrov v Beogradu ni nič storilo, so popolnoma nesposobni, je pesem, ki jo pejejo nasprotni časopisi dan za dnevom. Však politični vajenec ve, da 21 ni bila nikdar in ne bo večina od 312 poslancev narodne skupščine; vsak politični vajenec pa tudi ve, da ima SLS večino ljudstva v Sloveniji za seboj in bo, ko doseže avtonomijo, odgovorna za vse, kar se bo v Sloveniji zgodilo, tudi za davke, ako doseže finančno samostojnost. Pri vseh dosedanjih proračunih so poslanci SLS v boju z vladno večino ščitili interese Slovenije, stavili nebroj predlogov, kateri so se pa vselej z glasovi žerjavovih demokratov odklanjali. »Jutro« naj ponatisne dobesedno Odvojenbno mišljenje Jugoslovanskega kluba o predlogu drž. rashoda i prihoda za l. 1923-23, katero je izšlo meseca januarja 1924, in spoznal bo vsak treznomisleči Slovec, da so poslanci SLS v polni meri izvršili svojo dolžnost.

Če bi vseh 26 poslancev Slovenije pripadalo jedni stranki, ne dosežejo sami večine v narodni skupščini, tem več morajo iskati zaveznikov, s katerimi ustvarijo vladno večino. Tudi poslanci SLS so v tem pravcu delovali in s prihodno poslanec Radečeve stranke dosegli parlamentarno večino, katere je koncem julija prevzela vlada, a vsled neparlamentarnih intrig po preteku treh mesecev podala ostavko. Brez novega proračuna in novih zakonov ni mogla vlada, v kateri so sedeli 4 zaslupniki SLS, znizati davčnih bremen in izjednačiti davkov, pač pa je pripravila novi proračun, v katerem bi se zvišal eksistenčni minimum za dohodnino, spremenile lestvice za dohodnino, uredilo plačilo davkov in zaostankov v Vojvodini, upeljalo plačilo davka na poslovni promet i v pokrajinah izven Slovenije itd. Finančni minister dr. Spaho je bil prvi finančni minister, ki je javno ugotovil pretirani predpis davkov v Sloveniji, ki je zahteval, da se revidirajo predpisi dohodnine in pridržbine, zahteval, da čimprej rešijo cenilne komisije vložene prizive.

Dvomimo, da bi sedanji finančni minister isto dobrohotnost napram Sloveniji zavzel, kot dr. Spaho, saj dobro poznamo davčno politiko dr. Stojadinoviča, ki smatra Slovenijo in Hrvatsko le kot molzne krave, katere se naj izžema do skrajnosti, da se more radi volilcev radikalne stranke ščititi Vojvodino in Srbijo. Ako se ne bodo izvršila navodila ministra dr. Spaha, katera je dal finančnemu delegatu dr. Šavniku, ako se ne bodo ugodno rešili vloženi prizivi, v obče, ako se ne bodo dovolile davkoplačevalcem od zastopnikov SLS v okviru zakonov izyojevane in možne ugodnosti, bomo poklicali na odgovor dr. Žerjava, ki sedaj — zastopa Slovenijo v vladi.

Izjednačenje davčne zakonodaje.

Da se odstrani velika nezadovoljnost v naši državi, treba čimprej izjednačiti davčno zakonodajo. Popolno izjednačenje v doglednem času ni mogoče izvesti, treba bo isto izvajati v etapah, ker treba na jugu države še ustvariti zemeljski kataster, kateri je neobhodno potreben za presbjo davčne moči državljanov.

Malo verjetno pa je, da bodo radikalci, ki so sedaj na vladi, predložili zakon, ki bi resnično izjednačil davke v državi. Značilen za mišljenje radikalcev je izrek ministra podpredsednika M. Trifkoviča ob priliki, ko je Davidovičeva vlada v svoji deklaraciji poudarjala izjednačenje davkov, izrek, ki se glasi: "Ali misli ta vlada, da bo moral srbski kmet iste davke plačevati kot hrvaški in slovenski kmet?"

SLS se bori vsa leta za izjednačenje davčnih bremen, parlamentarna večina, katere se ni pustilo delati, je stala odločno na stališču, da treba izjednačenje izvršiti; ni njena krivda, če se izjednačenje ne izvrši, s čemur bi se davčna bremena v Sloveniji v mnogih slučajih do polovice znižala in odstranilo veliko nezadovoljstvo ljudstva.

Kdor je minister po milosti radikalcev in nima za se boji niti jednega z absolutno večino volilcev okrožja izvoljenega poslanca, mora javnosti odkrito povedati, da ni mislil na proračun, ki bi vse krivice odstranil, in na izjednačenje davkov, ako bodo tvorili v bodoče vlado radikalci in maloštevilni samostojni demokrati. To je treba ravno tako iskreno izpovedati, kakor dejstvo, da je brez novega proračuna in novih zakonov temeljita sprememba davčne zakonodaje nemogoča.

Politične beležke

Nasilje nad Hrvati in Slovenci. O vladnih nasilnih napetih poročajo beograjske »Novosti«: »Po zelo zanesljivih poročilih se lahko smatra, da je razpust in preganjanje HRSS končno javno sklenjena stvar. — Obtožni materijal je finaliziran in pripravljen v Beogradu. —

gradu, Zagrebu in Dunaju. Izvršene so izpremembe v policijskih krogih in vlada je pripravila aparat za izvrševanje teh poslov. Začele so se tudi že predpriprave za prepiranje javnega mišljenja. Razumljivo je, da je časopisje odigralo svojo vlogo kakor takrat, ko se je pripravljala teren za Obznanjo in Zakon o zaščiti države. Nekoliko ministrov je izjavilo, da se bo zakon strogo uporabljal pri vseh. Po javnih izjavah se zdi, da je Radić zaslužil smrt radi svojih zvez z izomeci. Načrt je gotov in sedaj se odkrivajo posamezni elementi pod vidikom boljševeškega strahu. Vlada je pričela s terorjem nad HRSS, Nemci in Džemijetom. V notranjem ministrstvu so dokončani in tudi že odposlani spisi policijskim oblastem, kako se bo teror izvajal. Včeraj je prišel v Beograd dr. Alexander, glavni državni pravdnik iz Zagreba, ki je dokazal sposobnost v komunističnem procesu. Za sedaj so na vrsti nasilja nad temi strankami. Po volitvah pa, ako te slabo izpadejo, za vladne stranke, se bodo ista sredstva uporabila tudi proti drugim strankam. — To poročilo »Novosti« se potrjuje od raznih strani. Izgleda, da ima režim namen proglasiti obznanje nad HRSS potem, ko bo že potekel rok za vlaganje kandidatnih list, da stranka ne bi mogla nastopiti pod drugim imenom.

Volilni izgledi neodvisnih radikalov. Beograjsko-glasilo neodvisnih radikalov »Radikal«, ki ga je ustanovil pokojni Protič, prinaša iz peresa dr. Momčila Ivaniča daljši članek o volilnih izgledih sploh in posebej še o izgledih neodvisnih radikalov. O Pribičeviću in njegovi stranki meni člankar, da je lahko pripravljena samo na izgube. Na Hrvatskem stoji proti njej klasično organizirana Radičeva stranka in Pribičeviću tudi zakon o zaščiti države ne more pomagati. Položaj Pašičeve stranke ne more biti bolji od položaja pri zadnjih volitvah. Pri zadnjih volitvah pokojni Stojan Protič ni mogel verjeti, da bi Pašič napram njemu tako postopal. Protič je celo mislil, da dela Pašič priprave za novo in boljšo politiko. Radi tega mu ni hotel delati zaprek in cepiti stranke ter je še le v zadnjem trenutku prišel do postavitev par kandidatnih list neodvisnih radikalov, ko se je Pašič že pokazal v svoji brezobzirnosti. Tokrat pa neodvisni radikali povsod postavljajo svoje liste proti Pašičevi stranki in ker imajo natelno, idejno in moralno zaslombo ter podlago, lahko tudi upajo na dobre uspehe.

Volilna statistika. Pri zadnjih volitvah se je izvolilo 312 poslancev z 2.177.051 glasovi. Od večjih strank so glasovi in mandati sledeči: radikali 562.213 glasov — 107 mandatov, Radič 473.733 glasov — 69 mandatov, demokraci 400.342 glasov — 53 mandatov, zemljoradniki 164.602 glasa — 11 mandatov, SLS in Bunjevci 139.117 glasov — 24 mandatov, Jugoslovanska muslimanska organizacija 112.228 glasov — 18 mandatov, Džemijet 71.543 glasov — 14 mandatov, socialisti 48.337 glasov — dva mandata, nemška stranka 43.485 glasov 8 mandatov. Iz tega je razvidno, kako važna je volilna geometrija in kako je volilni red prirojen v tem pravcu, da bi stranka, ki nastopa v enotnem kompleksu volilnih okrajev, lahko pridobi z malim številom glasov veliko mandatov. Radikali so rabili za enega poslanca najmanj glasov, ker so nastopali z enotno listo; demokraci, ki so imeli za slabo tretjino manj glasov, so dobili vsled razcepljenih volilnih list komaj polovico od tega, kar so dosegli radikali. Se hitreje so bili prizadeti zemljoradniki, ki so rabili za enega poslanca vsled razdvojenih list in vsled razcepljenosti na posamezne okraje dobili 17 tisoč glasov, dobiti so bili radikali izvoljeni z okroglimi 5 tisoč. Najhujše pa so bili prizadeti socialisti, ki so rabili za en mandat okroglo 24 tisoč glasov. Se na slabšem so pa seveda stranke, ki so spravile skupaj po 20 tisoč glasov in so ostale vsled razcepljenosti teh glasov na posamezne volilne okraje brez mandata. Tako se je zgodilo srbskim republikancem, komunistom, Protičevim radikalom itd. — Največjo absolutno število je odnesla pri zadnjih volitvah Radičeva stranka v svojih okrajih. V zagrebškem volilnem okraju je dobila na primer dobrih 85 odstotkov vseh glasov; v varaždinskem okraju pa celo 89 odstotkov. SLS je dobila 61 odstotkov vseh v Sloveniji oddanih glasov. Za temelj volilnega reda se jemlje izid ljudskega štetja od 1910, če bi se pa postopalo po izidu zadnjega ljudskega štetja od 31. januarja 1921, bi pa nastale sledeče spremembe: od 30 volilnih okrožij v Srbiji bi samo 13 okrožij ohranilo prvotno število mandatov, 13 okrožij bi izgubilo po enega, dvoje okrožij pa po dva mandata. Srbija bi po novem štetju imela vsega skupaj 15 poslanskih mandatov manj. Nadalje bi izgubila dva mandata Bosna, Črna gora tudi dva, Hrvatska in Dalmacija bi pa izgubili po enega. Razlika med štetjem od leta 1910 in 1921 znaša 766.456 ljudi. Iz teh podatkov je razumljiva radikalna vnama za staro ljudsko štetje kot temelj volilnega reda. Radikali se dobro zavedajo, da njih stranka nima tal izven v Srbiji in zato pustijo voliti mrtve, da niso oškodovani ob črtanju 15 mandatov za Srbijo, ki ne odgovarjajo današnjemu številu prebivalstva.

Težki in nevarni vladni posli.

P. P. volilna vlada ima poleg volilne priprave in agitacije še druge velike skrbi, ki si jih je deloma sama nakopala, deloma so pa nastale same od sebe. V zunanje-političnem oziru je treba omeniti v prvi vrsti pogajanja z Italijo v Benetkah, ki se vsak teden prekinejo, ker dobiva naša delegacija vladna navodila samo od dneva do dneva in mora predlagati prekinjenje, ko so dana navodila izčrpana in nova še niso na mestu.

V zbiranju materiala proti Radiču in HRSS se je P. P. vlada zaletela v zagriženo protirusko smer. Njeno sovražno razpoloženje napram Rusiji ima lahko prav težke posledice in trga v prvi vrsti zadnje vezi, ki obstojajo med državami Male antante. Češka vlada predlaga državam Male antante nujno priznanje Rusije po francoskem vzgledu, Rumunija pa, ki ima z Rusijo sporno zadevo radi Besarabije, se priznanju Rusije upira in kakor izgleda, je naša P. P. vlada na najboljšem potu, da spravi državo v kak protiruski blok, da bi se mi ob vsestranski škodi morali izpostavljati za tuje interese.

Na Dunaj se je podala naša delegacija, da zaključi trgovsko pogodbo med našo državo in avstrijsko republiko. Približuje se nadalje tudi čas konference v Innsbrucku, kjer se bo razpravljalo in zaključilo glede predvojnih dolgov nekdanje avstro-ogrske monarhije. Innsbruckski konvenciji leta 1919 naša država sicer ni pristopila, a s to abstinenco vprašanje avstrijskih predvojnih dolgov za nas ni odpravljeno. Francija je nedavno s posebno noto sporočila Beogradu, da je dolžen delež naše države kot dedščina nekdanje Avstrije pol druga milijarda frankov. Francozi so na to poročilo tudi zahtevali odgovor, ki pa še ni odposlan. Zahteva se predvsem pojasnilo, kako se mislijo plačevati obresti od tega dolga. Če P. P. vlada države ne misli spraviti navskriž s Francijo, je seveda izključeno, da bi glede predvojnih dolgov še naprej igrala kako abstinenco.

V notranji politiki vlada še večja zmeda in nervoznost. Vlada, ki predstavlja parlamentarno manjšino in je proti parlamentarnim načelom tudi prišla na površje, je čisto naravno najprej načela težka vprašanja parlamentarnega, pravnega in upravnega značaja. Vsa ta vprašanja ne zna niti razvozlati, niti presekat. Tu je vprašanje poslanske imunitete, o katerem daje skupščinski predsednik Ljuba Jovanović prav zmedene in meglene izjave. V praktičnem reševanju tega vprašanja pa vlada znamenita »svobodna roka«, ki se je udeležila v Zagrebu s protizakonito aretacijo poslanca HRSS dr. Pernarja, v Splitu pa na ta način, da je sodišče odklonilo obtožbo proti poslancu HRSS ing. Košutiću z motivacijo, da traja poslanska imuniteta od volitev do volitev in da neha z izgubo mandata ter prestane le tedaj, če skupščina to določi.

Na polju kulture in prosvete si dovoljuje Svetozar Pribičević najnekulturnejša in najnazadnjaška dela ali bolje rečeno, prave atentate, ki vzbujajo velikansko ogorčenje in odpor po celi državi in od vseh slojev. Višek je dosegel Pribičević, katerega celo njegovi dosežki pristaši nazivajo »demoni državne misli«, v preganjanju zagrebskih vseučiliških profesorjev. Predčasno in protizakonito so bili upokojeni naslednji profesorji, ki se lahko v pravem pomenu besede imenujejo stebri zagrebske univerze: filozof dr. Albert Bazala, profesor državnega prava dr. Ladislav Polić, profesor nacionalne ekonomije Fran Milobar in profesor teologije dr. Fran Barac. Dr. Polić je povrh še predsednik zagrebskega društva pravnikov in je svojčas pri pogajanjih v Zenevi mnogo koristil naši državi. Poleg teh visokošolskih profesorjev je z največjo okrutnostjo preganjano še mnogo drugih učnih moči, a lahko se reče, da pri vseh teh žrtvah ni niti ene, ki bi v javnosti aktivno propagirala svoje politično naziranje. Pribičević je očitno zbesnel in udriha tudi po ljudeh, ki so čisto mirni v nasprotnem političnem mišljenju. Zanimivo je, da sedi na vladi poleg Pribičevića zadnji čas dr. Gjuro Šurmin, ki je bil tudi univerzitetni profesor ter je sam izkusil pod Avstro-Ogrsko krivična preganjanja. Dr. Šurmin je bil nekdanj preganjan, ker se je zelo vneto politično udeleževal, danes se pa preganja njegove tovariše, ki javno politično ne nastopajo, ampak so samo znani kot zavedni Hrvati.

Člani vlade spuščajo v javnost svojemu delu primerne izjave. Dopolnilniku beograjske »Politike« je na primer izjavil eden od aktivnih ministrov, da bo vlada sama preskrbela zakonomo respekt in veljavo, če bi sodišča za to ne dajala dovoljnega jamstva. Minister je govoril o Radiču in njegovi stranki ter zatrjeval, da je zakrivil Radič celo vrsto dejanj, ki se kaznujejo s smrtjo. Če je dotični minister jurist, sicer ni znano, po njegovi izjavi se pa da sklepati, da stoji mnogo članov P. P. vlade na stališču, naj bi politični ljudje zamenili sodnike in sodišča pri sodbah na življenje in smrt. Za P. P. režim je zelo značilno, da izraža nezaupanje pravosodju ter napoveduje najvišjo sodnijsko oblast svojih članov in svoje stranke.

raščanje ustavi. Omeniti je, da se nemško parlamentarno zastopstvo ni udeleževalo debate v proračunu, ampak vložilo protest radi previsokih davkov in agrarne reforme.

Zadnji dnevi diktature v Španiji. Diktaturi v Španiji se menda končno le bližajo dolgo prerokovani zadnji trenutki. Primo de Rivera se je držal do skrajnosti, vendar ga bodo vedni nemiri in nevarno revolucionarno vrenje v Španiji prisilili, da odstopi. Baj se bo to zgodilo tekom tega tedna; obdržal bo samo še vrhovno poveljstvo v Maroku, kjer bo skušal na vsak način oprati sramotne poraze španskih čet. Na vlado pride brez dvoma zopet parlamentaren režim. Značilno je, da se tudi kralj obrača proti diktatorju de Riveri; uvidel je, da mu je baš diktatura povzročila izgubo popularnosti med narodom, ki je po večini republikanskega razpoloženja. Zato kralj sam pospešuje padeč diktature; sprejel je v daljši avdijski markiza Mauro, ki je bil zadnji ministrski predsednik parlamentarne vlade pred fašistovskim preobratom.

Švedski ministrski predsednik, znani socialist Branting, je zelo nevarno obolel. Ker je Branting ob enem delegat pri Društvu narodov, ga bo moral na prihodnjem zasedanju v Rimu nadomestovati kak član vlade. Brantingovo stanje je zelo resno.

Pribičevićeva doslednost.

Zadnja zagrebska »Narodna Politika« takole opisuje šefa samostojnih demokratov: Svetozar Pribičević silno rad govori, kako zelo dosleden človek je on, da se še nikdar ni družil z nasprotniki države in da je od svojega prvega nastopa v javnosti pa do danes ostal veren ideji narodnega edinstva. Od »narodnega in državnega edinstva« se ne more ločiti in te besede ponavlja neprestano, kakor papagaj, vsebine jim pa ne da nobene. Ko milijoni ljudi, ogromna večina državljanov vpijejo, da so nezadovoljni in da nimajo enakopravnosti ter svobode, pa on takoj odgovarja: »Prav vam je, da trpite, mi imamo celo pravico vas vse poklati, ker ste nasprotniki državnega in narodnega edinstva«. Kdor se pa sklicuje na to formulo, ta sme po Pribičevićevem mnenju vse, lahko kolje, ropa in požiga, potem se pa izgovarja, da se bojuje s »protidržavnimi« elementi.

Pribičevićeva doslednost pride v posebno luč, če se primerja njegovo delo pred in po vojni. Pred vojno je zahteval, naj se Srbi organizirajo za sebe in po svoje v kulturnem, gospodarskem in političnem pogledu, po vojni pa odreja Hrvatom pravico da store to, in da se zavedajo kot Hrvati. V kolikor se da pri Pribičeviću govoriti o doslednosti, se kaže ta samo v sovraštvu do Hrvatov. Dosleden je bil Pribičević tudi tedaj, ko je v hrvatskem saboru govoril za kvalificirano večino in proti majorizaciji. Pozneje pa je postal najvnetejši zagovornik preglaševanja in sicer vsled doslednosti v favoriziranju velikosrbstva.

Na svojem shodu v Glini je nazval Pribičević radikale kot veleizdajalce, ker delajo za Veliko Srbijo in zametujejo Jugoslavijo. To je novil še na raznih drugih shodih, dokler je bil v opoziciji, sedaj pa, ko je na vladi, so mu pa tudi radikali »branitelji« državnega in narodnega edinstva. Danes Pribičević v Beogradu niti z besedico ne omenja jugoslovanstva, ampak z onimi, ki so ga proglasili za veleizdajalce in velikosrbe, udriha po »separatistih« in po »potolčeni avstrijanščini«.

Ali so se spremenili radikali, ali se je pa spremenil Pribičević? Radikali so se spremenili in sicer na slabše, ker niso samo Velesrbi, ampak najskrajnejši velesrbski šovinisti. Pribičević bi imel danes največ vzrokov, da jih obtoži kot Velesrbe in veleizdajalce. On pa tega ne stori in sicer za to, ker je ostal samemu sebi dosleden. Njegovo obtoževanje radikalov ni nikdar bilo resno. Nekdaj jih je obtoževal, ker ni bil z njimi na vladi, danes jih pa hvali, da lahko v njihovi družbi sedi na ministrskem stolčku. Na Pribičeviću se uresničujejo naslednje besede, ki jih je nekdanj izrekel na naslov radikalov: »Jaz mislim, da bo veliki del radikalne stranke šel vedno tja, kjer bo oblast in sicer gotova oblast za vsako ceno. Ne govorim sicer o vseh, pravim pa, da bo šel veliki del te stranke s Pašičem, če je on jamstvo za oblast, če bi pa bil to Protič, bi šel ta del za njim.«

Ravno tako je delal Pribičević. Radi oblasti je šel s Pašičem in radi oblasti je pripravljen celo državo spraviti v državljansko vojno.

Pri prejšnjih volitvah je bil Pribičević največji nasprotnik uporabljanja uradništva v volilnem boju in agitaciji. Na shodu v Novem Sadu je rekel: »Gospoda, strankarsko uradništvo je velika bolezen in nesreča za državo. Vidite, gospodje, jaz zahtevam in bom zahteval, da se uradništvo izloči iz aktivnega in strankarskega dela. Jaz stojim na stališču, da je uradnik organ države in ne kake stranke. Ker je uradnik upleten v

strankarske boje ter poln strankarske strasti in mrznje, smo doživeli to, da se človeka, ki hoče postati uradnik, danes vpraša po stranki in ne po sposobnosti. Gospoda, to se ne strinja z našimi pojmi in mi takega uradništva nismo hoteli in ne želeli. Škoda, da pri nas še ni izgrajeno javno mnenje, ki je v zapadnih demokracijah velika sila. Tega javnega mnenja pri nas ni in lahko se dela, kar kdo hoče. Pa ob še tolikem pomanjkanju javnega mnenja mora prodreti naša zahteva po neodvisnosti uradništva, ker je od tega odvisna usoda naše države.« — Sedaj je pa Pribičević popolnoma pozabil na te svoje besede. Sedaj prestavlja in odpušča brezobzirno vse uradnike, ki niso njegovi pristaši. Prej hoče v imenu usode in rešitve države, da ostane uradništvo izven strankarskih bojev, sedaj pa zahteva, naj bodo vsi uradniki slepo orodje vladajoče stranke. Dosleden je ostal tudi pri tem. Strankar je bil poprej in strankar je tudi ostal. Strankarski interes je merilo njegovega dela.

Iz Slovenije.

SEDAJ PA VEMO — KAKO JE.

Na notico pod tem naslovom je poslal »Oblastni odbor Orjuna, Maribor« popravek, ki se glasi:

»Ni res, da je posvet Glavnega odbora Orjuna v Splitu v dne 22. in 23. novembra t. l. izpadel tako, kakor sta ga hotela imeti Pribičević in Žerjav, res pa je, da je izpadel tako, kakor je hotela večina članov tega odbora, ki nimajo z omenjenima gospodoma nobenih zvez. Ni res, da ima Orjuno pač tisti v zakupu, ki več plača, pač pa je res, da Orjune, ki je popolnoma samostojna in neodvisna politična organizacija, nima nihče v zakupu. Ni res, da bo zopet postal komandant slovenskih »orjuncov« Žerjav, pač pa je res, da gospod dr. Žerjav ni bil nikdar komandant slovenskih orjunašev in tudi sedaj ne bo. Ni res, da dobimo do volitev pod Žerjavovim poveljstvom poleg vojaštva, žandarjev in policajev še četrte »čuvarje« osebne varnosti — orjunaše, pač pa je res, da je po sklepih označene seje Glavnega odbora Orjuna zabranjeno vsakemu Orjunašu kot takemu agitirati ali drugače delovati za katerokoli volilno listo.«

V Ljubljani so orjunaši zopet na delu. Začeli so z novo ero pretepev celo na univerzi. Komunikacije predsedstva skupščine slušateljev ljubljanske univerze o celi zadevi se glasi:

Slušatelje univerze v Ljubljani so neprestane atake na elementarna človeška prava od strani neparlamentarne in nekontrolirane diktature silno vznemirjale. — Vsled tega so sklicali ob priliki upokojitve univerzitetnih profesorjev in nasilja zagrebske policije, izvršenem nad svobodno akademsko omladino, protestno skupščino dne 3. t. m. v zbornično dvorano univerze. Del odbornikov akademskega društva »Triglav«, odborniki društva »Jadran«, odbor društva »Slovenski Jug« in pa akademska frakcija »Orjuna« so uvedli protiakcijo. Na akademsko skupščino so privedli nekaj svojih članov, oborožili jih z debelimi palicami in najprej razgrajali ter sistematično onemogočali vsak govor. Na dano znamenje pa navale nekateri izmed njih na enega akademika. Nastalo je splošno ruvanje, tekom kojega so bili orjunaši s svojimi gorjačami krog sebe, ranili nekaj akademikov in univerzitetnega slugo, ki je po naredbi akademske oblasti hotel napraviti red. Energični osebni intervenciji g. univerzitetnega sekretarja se je zahvaliti, da ni prišlo do še žalostnejših pojavov. V imenu rektorja je zborovanje takoj zaključil. Predsednik je pozval navzoče neoborožene akademike, da nadaljujejo zborovanje v prostorih Akademskega doma. Akademiki so se napolili v manjših grupah proti Akademskemu domu. Pot pa jim je hotela zapreti tolpa orjune, ki je skušala organizirano preganjati posameznike. Oddala je v Wolfovi ulici tudi strel iz samokresa. Policija ni hotela videti tega cestnega nasilja. Ko je bilo končno omogočeno zbrati akademike v dvorani Akademskega doma, so sklenili sledečo

resolucijo:

Slušatelji ljubljanske univerze, ki so se zbrali v Akademskem domu, potem, ko jim je bilo onemogočeno zborovanje na akademskih tleh na univerzi, so sklenili:

Da pokažejo svojo energijo in voljo vpreti se krivici, ki se je zgodila z upokojitvijo univerzitetnih profesorjev, nadalje, da protestira proti brutalnemu obnašanju policije na akademskih tleh v Zagrebu in da protestira proti podlemu nastopu akademskega kluba »Orjune« na skupščini, ki se je vršila v univerzitetni zbornici, bodo izvajali enodnevno stavko v tej obliki, da izostanejo dne 4. decembra 1924 ves dan od predavanj. — To so besede ogromne večine slušateljev ljubljanske univerze. Ob opisanem delovanju orjune in ob vsem drugim, kar je ta družba že počela, pač ne

Po svetu.

Čehoslovaški proračun. O proračunu za leto 1925 je po odobritvi parlamenta začel razpravljati senat. V razpravi se je naglašalo, da je proračun za novo leto velika obremenitev za vse sloje v državi; davki so silno visoki, ter so zlasti kmetje obremenjeni do skrajnosti. Treba bo čim več prištediti v upravi, kar se bo doseglo z opustitvijo nekaterih ministrstev, vojaških manevrov, z zmanjšanjem zunanjih zastopništev itd. Državni dolg raste od leta do leta in je že zadnji čas, da se to na-

Že 38 let je

SARGOV

KALODONT
ZOBNA KREMA

nenadkršljivo dobra!

zaležejo njeni popravki. Človek bere orjunske popravke, gleda orjunske delo in reče v polni gotovosti: Sedaj pa vemo — kako je!

Vsak bi bil rad nosilec liste. Dr. Žerjav je kar na lastno pest v mariborski oblasti postavil kot nosilca liste narodnega bloka — italijanskega čuka na palici — dr. Pivka. Pivko naj bil kot velesokol privlačna sila za vse Sokole. A že ko pri Pivkovem prvem nastopu se pojavljajo globoki razdori v vrstah narodnega bloka v mariborski oblasti. Nosilec liste za mariborsko blast hoče biti tudi radikal — mariborski advokat dr. Ravnik. Dr. Ravnik že sedaj drugič povdarja v »Narodnem Gospodarju« da ni nobenega kompromisa med demokrati in radikali glede skupnega nastopa pri volitvah. Dr. Pivko in Ravnik se še bosta hudo pulila kljub temu, da sta oba Sokola, za mandat. Nam je vseeno, ali je nosilec liste narodnih izdajic dr. Pivko, ali dr. Ravnik, ker oba sta že dejansko dokazala, da se razumeta dobro na efijaltstvo. Na volilno čelo strank, ki prodajajo slovenske interese, spadajo samo — Efijalti — — —

V pojmovanju glede kulturnosti sta si Sokol in orjunaš brata. Pri Sv. Arehu nad Rušami je znana kapelica, kateri pravijo »čudežni studenec«. SPD je dala to kapelico prenoviti in je napravilo za njo nov križ. To lično in bogzna koliko let staro kapelico so počastili letos tudi Sokoli in orjunaši. Po svojem balkanskem pojmovanju o kulturnosti so pustili vidne znake češčenja. Eden od sokolsko-orjunskega kulturonoscev je splezal na ograjo pred kapelico in nad odprtino je na debelo s svinčnikom načrtoval sokolski znak tik njega pa seve tudi bratskega — orjunskega. Pod tema znakoma je še par velikih črk in datum, kedaj so Sokoli in orjunci obiskali to znamenje. Vsak obiskovalec prijaznega in nam Mariborčanom tolikanj priljubljenega Areha se zgraža nad tako posurovelo nekulturnostjo omladincev iz sokolsko-orjunske vrste. Ako se Sokol in orjunaš ne stepeta z drugimi mirnimi državljani, pa morata pokazati svoje »ideal« naprednjaštvo v poškodovanju tuje lastnine. Upamo, da bo SPD dala to kapelo na novo prepleškati, da na ta način izbrise sramoto slovenskih naprednih omladincev — ki se zbirajo v Sokolu in — orjuni.

Ormožanskim policajdemokratom bodo pomagali Rusi. Iz Ormoža smo prejeli: V reklamacijski dobi smo doživeli tudi pri nas v Ormožu in se prepirali, da sloni nasilje P. P. režima na: zlobi, krivici in korupciji. Narod dobro zna, da je orač korupcije srbski Miklavž Pašič, sejalec krivic v Sloveniji pa Žerjav — po domače cekin. Pri nas smo tudi občutili v reklamacijski dobi Pašičeve korupcijske brazde in Žerjavovo tolmačenje zakona. Zadnji reklamacijski dan so vložili ormoški Pašič-Žerjavovi lakaji in papirnati Slovenci reklamacije za 16 (reci: šestnajst) Rusov, katerih ne pozna nobeden zlodej, ker so nestalnega bivališča. Proti tacemu reklamiranju se je sicer vložila protireklamacija, a saj vemo, kak veter da veje tudi po onih prostorih, kjer bi se naj delila pravica čisto objektivno. Oblast bo gotovo rešila celo zadevo v korist Vranglovcev, ki bodo glasovali za Žerjavovce. Kakor pri teh volitvah, so postopali ormoški policajdemokratje že tudi pri zadnjih občinskih, ko so od vseh vetrov nagnali skupaj Ruse in ako bi se naši preprosti možje ne bili zganili ob pravem času, bi imel celotni ormoški okraj Vranglovške generale in oficirje za župane. Tokrat pa manjka ormoškemu žerjavovcem ravno 16 ruskih glasov, da bodo zopet enkrat »sijajno« zmagali!

Ljudski oder v Središču uprizori dne 26. decembra na Štefanovo ob 6. uri zvečer krasno zgodovinsko igro iz turških časov »Miklova Zala«. Igra predočuje zvesto, dejansko ljubezen naših dedov do svoje rodne grude. Ob enem se odigravajo prizori, ko nastopa dekle kot »demon« in tako povzroči s svojo hinavsko zlobnostjo, toliko družinskega in splošno-ljudskega gorja. Podobnih slik nam nudi žalibog v premnogih slučajih današnjih, od strasti okuženih modernih svet. — Igre, ki odgovarjajo tolikim različnim pripravam in igalskega osebja (45) se uprizarjajo na podeželskih odrih le redkokedaj. Zato ne zamudite te prilike in pridite na Štefanovo vsi od blizu in daleč v Središče v Krekovo dvorano. Med odmori svira godba, se prodaja pecivo in malinovec.

Poročilo iz Slovenjgradca. Pri nas še vedno uraduje »štajersrauba«, kakor ga ljudstvo naziva, Čepin. Nič ne pomaga, da so vložili vsi davkoplačevalci iz mesta Šoštanj, okolice Šoštanj, Velenja, vsi obrtniki iz Slovenjgradca obširne pritožbe, da je vse v okraju Marenberg in Mežiška dolina nezadovoljno, Čepina se drži še naprej, da bo nezadovoljstvo še večje. Gospoda delegata dr. Šavnika ponovno opozarjamo na to, da je skrajni čas, da se zameni g. Čepin z uradnikom, kakor je bil g. dr. Sattler, g. Čepin pa pošlje v Vojvodino. — Pred kratkem je imela orjuna svoje zborovanje. Istega sta se složno udeležila oba sodnika, ki se sicer gledata ko pes in mačka, učiteljstvo iz Slov. Gradca in Smartna in trgovski uslužbenci. V kratkem bomo objavili imena vseh onih, trgovin, v katerih veje orjunske duh, za posledice naj se zahvalijo svoji lastni — kratkovidnosti.

Razmere v Šaleški dolini. V Šaleški dolini leži državni premogovnik, kateri je prva leta po prevratu izkazoval izgubo, a se zadnja leta tako povzdignil, da je izkazoval lepe prebitke. Radi zastoja v industriji in radi tega, ker vlada ne uvaža predlogov in spomenic vodstva rudnika, so nastale letos težkoče, povzročene vsled tega, ker rudnik nima dovolj odjemalcev za premog. Posledica tega je bila, da se je morala omejiti produkcija, sicer bi zaloge bile preogromne. Vodstvo rudnika je bilo radi tega prisiljeno, odpustiti večje število delavcev in, ko še tudi to

ni zadostovalo, moralo je dvakrat v tednu obustaviti delo. Vse te mere bi bile nepotrebne, ako bi se vlada v prvi vrsti brigala za lastni, državni rudnik in mu omogočila, da more uspešno konkurirati s premogovnikom v Trbovljah. V prvi vrsti je potrebno, da obdrži rudnik vse one odjemalce, kateri so do sedaj dobavljali premog iz Velenja in da odjemajo vsaj iste množine, kot prejšnja leta. Mogoče bi bilo dobiti še novih odjemalcev, ako bi se od železniške direkcije dovolile tarifne ugodnosti, za katere se vodstvo rudnika poteguje. Pa to še ni vse! Kriza se bo stalno odklonila in zasigural delavcem stalni zaslužek ter zasigurala bodočnost i delavstvu i rudniku, ako se bodo ustvarile naprave, katere bodo potrebovale večje množine premoga, kot n. pr. električna centrala itd. Že pred dvema letoma je generalna rudarska direkcija v ministruvstvu za šume in rudnike izdelala tozadevni načrt in obljubila oskrbeti električno centralo na račun reparacij iz Nemčije. Poslancu Vlad. Pušenjaku so pred kratkim merodajni krogi v Šaleški dolini pojasnili te razmere in se je takoj obrnil na železniško ravnateljstvo v Ljubljani in generalno rudarsko direkcijo pri ministruvstvu v Beogradu ter zahteval, da se vse stori, da se odvrne preteča katastrofa in delavstvu zajamči obstoj. Dolžnost vlade, osobito ministruvstva za šume in rude je, da posveti isto pozornost rudniku v Sloveniji, kot rudniku v Srbiji in Bosni. — Med največje reveže spadajo rudarji-penzionisti in invalidi, kateri dobivajo penzijo od bratovske skladnice. Na opetovano intervencijo poslanca Vlad. Pušenjaka tekom zadnjih let se je meseca februarja sestala komisija, katere je sestavila novi pravilnik, katerega je minister dne 28. okt. odobril glede rudarjev-penzionistov in invalidov v Srbiji, dočim generalna rudarska direkcija izjavlja, da mora poboljšanje materialnega stanja penzionistov in invalidov rudarjev v Sloveniji urediti rudarsko glavarstvo za Slovenijo v Ljubljani z ozirom na razpoložljiva sredstva bratovskih skladnic. Vsi gospodarski krogi v Šaleški dolini nujno zahtevajo, da se v interesu celega okraja vse stori, da se povzdigne rudnik v Velenju in zasigura bodočnost delavstvu, penzionistom in invalidom-rudarjem.

Kmetijska podružnica na Frankolovem namerava prirediti gospodinjstvi tečaj za dekleta, ki bo trajal 10 tednov, torej od Novega leta do sredine marca, ako se bo priglasilo zadostno število udeleženk. Priglasila sprejema tajništvo podružnice do 15. decembra t. l. v Društvenem domu, kjer se izvejo tudi vsi sprejemni pogoji. Sprejelo se bo dekleta, ki so vsaj 18. leto dopolnile, iz domače in sosednjih župnij, ki se zavežejo, da bodo izpolnile predlagane pogoje. Ker je to za gospodinjstvo zelo važnega pomena, se vabijo dekleta, da se pridno poslužujejo te ugodne prilike.

Patrijot — a le za denar. Pri Sv. Petru pod Svetimi gorami je znani dr. Žerjavov vernik — gospod zdravnik dr. Kunej. Od prevrata sem je bil ta gospod prav zagrižen centralistični in policajdemokratski patrijot. Do lanskega leta se je zaganjal s psovskami v vsacega, ki bi se bil drznil, kaj ziniti čez Pašiča, Pribičeviča in Žerjava. Ko so pa lansko leto ustavili okrožnim zdravnikom plačo, od tedaj je začel tudi poprej tolikanj goreči policajdemokratski patrijotizem gospoda doktorja Kuneja pojemat. Ko se je pa pojavila P. P. vlada in tudi ta ni vrnila plače okrožnim zdravnikom, se začel je gospod doktor včasih izpozabljal tako daleč, da udira po svoji lastni — svetlini — P. P. vladi. Višek pojemanja patrijotizma pa je pokazal dr. Kunej na zadnji državni praznik, ko je mesto, da bi šel k zahvalni službi božji, doma spal kot polh. To zanemarjenje in naravnost preziranje državnega praznika so g. Kuneju vsi šentpeterski naprednjaki debelo zamerili in so uverjeni, da se bo gospod doktor prelevil v avtonomista. No, Bog daj, gospodu doktorju že vendar enkrat pravo pamet in potem bomo tudi mi njegovo spreobrnjenje pohvalno beležili v našem listu.

Obnovitev tkanja domačega platna. Ponekod je domače platnarstvo popolnoma ponehalo v škodo hišnega gospodarstva. Izdelovanje domačega platna ni tako težavno, kakor si mogoče kdo misli. V Beli Krajini se tke v vsaki hiši in to delajo tam žene in dekleta. Tkanja se je mogoče priučiti v dobrem mesecu. Nekaj belokrajinskih deklet bi bilo pripravljenih iti poučevati drugam v tej stroki, če bi se zanimali kje za to. Odsek za likvidacijo kranjske deželne imovine je pripravljen dati stativo za tečaj na razpolago proti malenkostni odškodnini. Mogoče bi se zgenila županstva in bi se zavzela za to stvar. Tozadevna pojasnila daje Državni osrednji zavod za žensko domačo obrt v Ljubljani, Turjaški trg 6-II.

Slovenski Učitelj. Izšla je 10. do 12. številka lista s sledečo vsebino: Učitelj v službi naroda in države. (J. Slapšak.) — Učiteljevo življenje in delovanje. (J. Vrbinc.) — Kultura in književnost. — Društvena in stanovska kronika. — Slovenski Učitelj je glasilo kršč. učiteljstva in ga izdaja Slomškova zveza v Ljubljani. Stane letno 30 dinarjev in se naroča pri upravi Slomškove zveze v Ljubljani, Jenkova ulica 6. List vsled njegove bogate vsebine, podučnih pedagog. člankov in krščanskih načel, ki jih zastopa, najtopleje priporočamo vsem, ki imajo opravka z vzgojo mladine, zlasti vsem krajnim šolskim svetom, šolskim vodstvom ter društvom Krščanske šole.

Dr. Oetker-Jen vanilin sladkor
dobi se povsod ali pa v tovarni
Jos. Reich v Mariboru.

KOLIKO BODO STALI NAŠI ČASOPISI L. 1925?

Naši časopisi ohranjajo za prihodnje leto popolnoma stare cene. Dasiravno so se pomočniške plače tekom leta 1924 zvišale, se vendar cene našim listom po novem letu ne bodo nič zvišale.

»Slovenski Gospodar« bo stal v letu 1925 v Jugoslaviji:

celoletno 32 dinarjev,
polletno 16 dinarjev,
četrtletno 8 dinarjev.

Zunaj naše države pa stane »Slovenski Gospodar« še enkrat toliko, kot doma.

»Straža« bo stala leta 1925 v Jugoslaviji:

Celoletno 80 dinarjev,
Polletno 40 dinarjev,
Četrtletno 20 dinarjev,
Mesečno 7 dinarjev.

Izven naše države stane »Straža« še enkrat toliko, kakor doma.

Dnevne novice.

Pondeljškova številka »Straže« odpade radi praznika.

Beograj. vseučilišče proti Pribičevičevemu umirovljenju zagrebskih profesorjev. Pozivu zagrebske univerze na protest proti Pribičevičevemu nasilju se je odzvalo 4. t. m. tudi beograjsko vseučilišče. Protestnega zborovanja beograjskih visokošolcev se je zbala vlada in izdala povelje, da se mora ta zbor preprečiti potom policije, žandarjev in vojaštva. Kljub odredbam vlade proti protestnemu shodu se je vršila na univerzi sijajna manifestacija solidarnosti beograjskega dijaštva z zagrebskim proti nasilju Pribičeviča. Krog devete ure dopoldne so se odzvali delegati vseh beograjskih akademskih društev in se zbrali na protest v stari univerzi. Vseh dijakov je bilo nad 3 tisoč. Govorilo je več govornikov, ki so ostro obsodili policajdemokratski nastop Pribičeviča proti zagrebskim profesorjem in proti beograjskemu učenjaku Slobodanu Jovanoviću. Po govorih je bila soglasno sprejeta resolucija, ki protestira proti nasilju na univerzi in proti kršitvi vseučiliščne avtonomije. Nadalje povdarja resolucija solidarnost beograjskih dijakov z zagrebskimi in zahteva, da se morajo penzionirani profesorji zopet nastaviti. Končno povdarja resolucija 4 dnevni štrajk proti »ciganinu iz Virginmosta«, ki pošilja žandarska kopita celo na univerzo. Po sprejeti resoluciji so dijaki hoteli svoje sklepe izročiti rektorju, a ta se je skril. Na ulicah so v gručah zbrano dijaštvo skušali razgnati policaji, žandarji in konjenica. Pri nasilnem nastopu oborožene sile proti dijaštvu je prišlo do krvavih spopadov, ki so zahtevali 8 težko ranjenih, med temi tudi en žandar. Nekaj ur je izgledalo v Beogradu, kakor da bi bilo proglašeno nad mestom obsedno stanje. Aretiranih je večje število akademikov.

Ukinjenje predavanj na zagrebski univerzi. Rači surovih napadov na dijaštvo, katere je uprizorila zagrebska policija ob priliki protestnega zborovanja proti upokojitvi hrvatskih profesorjev, so začeli dijaki štrajkati. Ker se štrajku niso pridružili akademiki-orjunaši in demokrati, so skušali štrajkujoči predavanja s silo preprečiti, radi česar je senat predavanja do nadaljnjega ukinil.

V znamenju pretepa in krvi. Zadnje nedeljo so se zbrali zastopniki zemljoradniške stranke v hotelu »Bosna« v Banjaluki, da se posvetujejo radi volitev. Banjaluški radikalni so zvedeli za ta sestanek zemljoradnikov, so se zbrali in obkolili hotel »Bosna.« Ko je bilo zbranih že zadostno število radikalnih razgrajev in pretepačev, so udrli v dvorano, kjer so zborovali zemljoradniški delegati, in jih začeli z raznimi medklci izzivati. Iz provokacij se je razvilo prerivanje, iz tega pretep in v tem so se predvsem odlikovali srnaovci. Zemljoradniki tudi niso držali križem rok, ampak so pod vodstvom svojega poslanca Stanka Miletiča skušali poriniti pretepaške srnaovce pri vratih iz dvorane. Nastal je vik, krič in hud ruvež, v katerem je potegnil poslanec Miletič revolver in ustrelil proti najbolj nasilnemu srnaovcu Drobču. Krogla je zadela Drobca ravno v čelo in nezavesten se je zgrudil. Drobca so odpeljali v bolnico, Miletiča pa v zapor. Prvotno policija ni bila dovolj močna, da bi napravila red in očuvala mirno zborujoče zemljoradnike, šele strel je izpraznil dvorano. Radi ranjenega Drobca so se po balkanski navadi razkačeni srnaovci lotili šip na hotelu »Bosna«, katere so popolnoma razbili. Pretep se je po opravljenem krvavem poslu v hotelu nadaljeval po drugih banjaluških javnih lokalih. Balkanska volilna znamenja pretepa, krvi in razbijanja šip so torej že tu.

Za teden dni pomrla cela rodbina. V Hercegovini se zelo širi šarlah. Ker neuki kmetje boleznijo ne poznajo, ter se ne znajo varovati, obstoja velika nevarnost, da oblasti epidemije ne bodo mogle tako kmalu zaježiti. V vasi Stupiči so oboleli skoro vsi prebivalci. Neka obitelj, ki je štela pet članov je zbolela ob enem in bolniki so drug za drugim pomrli. V teku enega tedna je pomrla cela rodbina.

Drzen napad na sarajevski pošti. Sarajevo je mesto, kjer se dnevno dogajajo senzacionalni samomori, umori, ropi itd. Sedaj ima zopet svojo senzacijo z drznim napadom, ki se je zgodil te dni na pošti. Ob belem dnevu je prišel na pošto boljše oblečen neznanec ter pričakal na hodniku nekega uradnika, o katerem je moral vedeti da nosi pri sebi večjo svoto denarja. Za-

prosil ga je najprej za vžgalice, nato pa ga spremil v temnejši konec hodnika. Tu mu vljuda odprla vrata v neko sobo, kamor je bil uradnik namenjen; ko je stopil skozi vrata, ga je neznanec hitro dvakrat zaporedoma lopnil po glavi, da se je onesvestil, predno je mogel zakričati. Ropar je nato mirno oropal svojo žrtev ter odšel, kot da se ni nič zgodilo.

Konj prijavil policiji razbojnika. Posestnika Nedeljkoviča, ki je vozil v Beograd mleko, so v bližini mesta napadli razbojniki. Dobil je par udarcev z gorjačami, ki so ga trenutno omamili, kasneje pa se je spoprijel z roparji in posrečilo se mu je, da jih je ugnal. Med tem, ko se je Nedeljkovič boril z napadalci, pa je konj v galopu oddirjal po cesti ter se ustavil še le v Beogradu pred policijsko stražnico, na Topčideru. Policaji so takoj opazili na vozu krvave sledove in z istim konjem in vozom so se odpeljali nazaj do mesta spopada, kjer so našli Nedeljkoviča težko ranjenega. Napadalci so videč, da jim njihova žrtev ne more pobegniti, znova navalili in ga pobili na tla. Ker se je napravil mrtvega, so mu odvzeli 8 tisoč dinarjev, za slovo ga je pa eden dregnil z nožem med rebra, da bo težko okreval.

Na delo za naše časopise!

Novo leto se bliža. Treba bo zopet obnoviti naročnino na časopise, treba bo pa tudi nabirati nove naročnike. Somišljeniki! Časopisi so velesila, ki imajo velikanski vpliv na ljudstvo. Kakor piše časopis, tako mislijo čitatelji. Slab, brezverski, nepošten časopis pokvari ljudsko dušo, dober, katoliški časopis pa mišljenje ljudstva ublaži in napravi plemenito. Zato pa Vas kličemo vse, ki ste naši pristaši in somišljeniki, na neumorno agitacijo za naše časopise. Kdor je na naše liste že naročen, naj naročnino takoj obnovi, kdor še panima naših listov, naj sijih nanovo naroči.

Vrli katoliški moške in krščanske žene, navdušeni mladenci in zgovorna dekleta! Napravite si po župnijah ali pa tudi po vaseh agitacijske odbore za katoliško časopisje! Armada naših somišljenikov je ogromna in če ta armada cela poseže v agitacijo, je zagotovljen sijajen uspeh.

Kako naj agitiramo za časopise?

Agitaciji za naše liste je posebno določen čas od 15. do 31. decembra. V tem času mora biti cela Štajerska prepredena z gibčnimi agitatoricami in agitatorji, ki bodo šli od hiše do hiše, od osebe do osebe.

Da bo agitacija uspešna, prosimo svoje prijatelje in zaupnike:

1. Skličite najagilnejše naše pristaše iz vsake vasi ali občine k posvetovanju, kjer se dogovorite, kako bode agitirali. Osnujte si agitacijski odbor.

2. Agitacijo morate razviti od hiše do hiše, od osebe do osebe. Pri vsaki priliki povzdignite svoj glas za razširjenje naših listov.

3. K agitaciji pritegnite pred vsem agilne moške in žene, posebno pa našo vrlo mladino.

4. Na agitacijo naj gredo vedno po dve in dve znani in spoštovani osebi, ki znata dobro govoriti.

5. Čas za agitacijo si določite sami po Vaših krajevnih razmerah. Razvijte pa agitacijo še pred novim letom, da novi naročniki dobijo liste v januarju. Sploh za pomnite si tole: Kdorsilist že takoj sedaj nanovo naroči in ga plača za celo prihodnje leto ali vsaj za pol leta naprej, dobi list že takoj zdaj, a vsa naročnina se mu vpiše na dobro za čas do konca decembra 1925. Vsak novi naročnik torej, ki si list plača zdaj takoj za celo leto ali za pol leta, dobi pravzaprav časopis v mesecu decembru zastonj.

6. Nabiralnih pol agitatorjem ne bomo pošiljali. Agitatorji naj vzamejo čisto navadno polo papirja in naj na njo natančno napišejo stare in nove naročnike, ki jim plačajo list in sicer naj zapišejo natančno ime, stan, kraj, pošto in znesek ter naj pri vsakem pristavi, ali je star ali nov naročnik. Vsak, ki takrat, ko plača naročnino, lista več ne dobiva, je nov naročnik.

7. Seznam naročnikov in nabrani denar naj nam agitatorji pošljejo obenem vsaj vsak teden, da dopošiljanje listov ne bo zaostalo.

8. Vse stroške, ki jih imate z odpošiljanjem, si takoj zaračunite in odtegnite od nabrane svote.

9. Naročniki »Slovenskega Gospodarja« in »Straže« naj se nam pošljejo ločeno za vsak list posebej, ker drugače lahko nastanejo velike zmešnjave.

10. Mnogi bi si list radi naročili, pa ne vedo, kako naj to storijo. Zato je dobro, ako daste na naše stroške ob nedeljah pred cerkvijo oznaniti, da se bode sprejemala naročnina v kakem prostoru blizu cerkve, n. pr. v bralni sobi, ali da se bodo tam izpolnjevale položnice, katere naj prinesejo seboj. Na dotičnem prostoru naj potem čaka kdo, da tistim, ki se oglašajo, pomaga.

Posebno zdaj ob novem letu naj se razlega povsod le ta apostolski klic: »Proč z brezverskim časopisjem iz slovenskih hiš!« V vsako hišo pa vsaj en katoliški list!

Glavni agitacijski odbor za katoliško časopisje, Maribor, Cirilova tiskarna.

Iz Maribora.

Prijatelji dijaštva! Zopet vas vabimo, da z nami proslavite naš praznik. V ponedeljek, 8. decembra je skupna pobožnost, ki jo opravi premil škof dr. Andrej Karlin ob pol 6. uri zjutraj v cerkvi sv. Alojzija in ne v stolnici, kot je bilo napačno poročano. Ob pol 11. uri je zborovanje v dvorani Zadrzne banke. Ob istem času se dobijo tam tudi vstopnice za popoldansko akademijo, ki se vrši ob 5. uri istotam. Vspored je zelo lep in vabljen in mi upamo, da se v kolikor mogoče odzovete našemu vabilu. Naj vidijo tudi slepci, da je naša dvorana premajhna. — Bog živi!

Ali bo danes pri predavanju stol. prosv. društva tudi tako dober obisk, kot zadnjič? Gotovo, saj predava č. g. dr. Medved. Predavanje, ki bo zelo zanimivo, se začne ob pol 8. uri v sobi na Koroški cesti 1, (poleg cerkve sv. Alojzija).

Mariborski klub Grohar priredi razstavo. Mariborski umetniški klub Grohar je sklenil, da priredi razstavo akvarelov. Razstava bo otvorjena 14. t. m. in bo trajala do novega leta.

Nezgoda pri vožnji z motorjem. Eigner Ernst, višji monter pri Elektrarni Fala se je vozil z motornim kolesom od Fale proti Mariboru. Vsled nepredvidnosti se je prevrnil ter se precej poškodoval na raznih mestih telesa. Ker poškodbe niso bile težje vrste, se je sam spravil na noge ter iskal pomoči pri mariborskem rešilnem oddelku.

Slovensko trgovsko društvo v Mariboru opozarja po novno na svoje jubilejno prireditev dne 6. t. m. ob 20. uri v Narodnem domu. Ker morda kdo vsled nepoznanja njegovega naslova ni dobil vabila, se vljudo opozori, da se bode vabila v trgovinah Drago Rosina v Vetrinjski ulici in I. N. Šoštarich na Aleksandrovi cesti.

Napeljava električne luči v Mariboru. Po mariborskih ulicah se pridno napeljuje električna razsvetljava; razsvetljenih je že veliko ulic in cest v zadnjem času tudi že Tržaška cesta in Frankopanova do vojaške re-realke. Tudi Betnavska cesta je že dobila eno svetilko. Radi precejšnjega prometa na isti, bi bilo hvalevredno, ako bi se napravili še kaki dve svetilki in sicer ena na najožjem delu ob njenem začetku, ena pa južno od Stritarjeve ulice.

Elektrifikacija mariborske brvi. Električno razsvetljava napeljujejo po mariborski brvi, ki veže mesto s Studenci. Brv bo ravno zadostno razsvetljena. Kedaj mislijo odstraniti megleno plinovo razsvetljava z glavnega mosta in jo nadomestiti z električno? Čas bi že bil za to!

Narodno gledališče. Repertoar. Danes, petek, dne 5. decembra: zaprto. — Sobota, dne 6. decembra: »Peterčkove poslednje sanje«, Ab. A. premijera. — Nedelja, dne 7. decembra, ob 15. uri: »Lilom.« — Nedelja, dne 7. decembra, ob 19½: »Carmen«, Ab. C. Gostuje g. Camarotta v vlogi Don Jose. — Ponedeljek, dne 8. decembra, ob 15. uri: »Peterčkove poslednje sanje«, mladinska predstava. — Ponedeljek, dne 8. decembra, ob 19½: »Apolonov hram«, Ab. E. — Torek, dne 9. decembra: »Carmen.« Ab. A. Gostuje g. Camaretta v vlogi Don Jose.

Podružnica udruženja vojnih invalidov v Mariboru javlja onim članom in članicam, ki so svojčas oddali slike, da so došle nove članske knjižice, katere naj čimprej dvignejo v podružniški pisarni, Rotovski trg št. 9, med uradnimi urami.

Amaterfotograf! Mnogo Vas je v Mariboru in okolici, ki se bavite s tem lepim športom. Žal, da dela po večini vsak zase ali pa vsaj za svoj najožji krog, tako da se naše celo delo izgubi. Zato Vas vabimo v naš krog. Strnite se z nami, da bomo v skupnem delu napredovali, da bomo pokazali, kako lepi so naši, širši javnosti še popolnoma neznani kraji, kakšne divote so skrite očesu javnosti. Našim članom poskrbeli bomo po možnosti cenejši material. Dali jim bomo priliko, da pokažejo svoje slike javnosti, ne da bi imeli gmotne stroške. Vsled tega vabimo vse amaterfotografe, da se udeležijo občnega zbora Odseka amaterfotograf Slovencega planinskega društva (OASPD) v Mariboru, ki se vrši v torek, dne 16. dec. 1924, ob 19. uri v Kmečki sobi Narodnega doma. Pridite vsi, ki se zanimате za stvar, da se dogovorimo ter postavimo smernice za nadaljnje delovanje. Pismene prijave naj se pošljejo na OASPD, Maribor, Krekova 5.

Izjava. Gospodom in tovarišem društva »Jadran« naznanjam, da izstopam z današnjim dnem iz društvenega odbora, kot t. č. blagajničar, radi samovoljnega nastopa t. č. društvenega predsednika. Več na občnem zboru. Maribor, dne 3. decembra 1924. T. Komac, Vojašniška ulica 19.

Po ceni meso. Dne 6. decembra 1924 (to je v soboto) od 8. ure naprej se bo na prosti stojnici na sejmišču pri mestni klavnici v Mariboru prodajalo goveje mesto po 13 dinarjev za 1 kg. Prodajalo se bode samo na konsumente po 1—2 kg.

LISTEK.

Slovenske gorice.

Opis. — M. Ljubša.

(Dalje.)

7. Naslednja knjiga, ki nam opisuje natančneje Slovenske gorice je »Slovenski Štajer«, izdana od Matice Slovenske leta 1868. prvi in leta 1870 tretji del — več te knjige ni izšlo! Zemljepisni del v prvem delu obravnava dr. Šuman, sin Slovenskih goric; in on se pri razdeljevanju Slovenskih goric ravna po profesorju

Puffu. Ima tri dele: Zgornje Slovenske gorice, ki ležijo med obema Pesnicama, Sakovo, Sulmo in Muro in segajo na vzhod do glavne ceste, ki gre iz Pesniške doline čez Sv. Anton v Radgono; spodnje Slovenske gorice obsegajo Kapelske gorice med Muro in Ščavnico in vzhodni del od Sv. Antona do štajerske meje med Ščavnico in Pesnico; južne Slovenske gorice med Pesnico in Dravo od železniške proge Maribor—Pesnica do Ptuj. Iz drugega dela pa se zopet izločujejo Ljutomer-ske gorice še kot posebna skupina. Da prišteva tudi mariborske in Ljutomerske gorice k Slovenskim goricam, zato navaja prebivalce, ki imajo isto govorico, kakor njihovi sosedi severno od Pesnice.

V istem zvezku obravnava Ivan Žuza geognostijo (zemljestanstvo, ali pravzaprav geologijo = zemlje-slovje). Žuza nazivlje vse hribe med Muro in Dravo »Zadavrsko goričje« in pravi dalje: Osrednje ali glavno pogoričje — takozvane Slovenske gorice — se razpleta od Sv. Križa pri Lučanah počeni proti jugovzhodu . . . med rekama Muro in Pesnico. Toraj dve nazirani v eni knjigi!

8. Janisch, Topogr.-statist. Lexikon von Steiermark, III., (1885), 1341—46, prišteva k Slovenskim goricam vse hribovje med Muro in Dravo, počeni pri Kapli na Remšniku, doli do Medjimurja, in piše, da so Slovenske gorice po dveh večjih dolinah, po pesniški in ščavniški, razdeljene na tri dele. V zemljotvorni naravi se loči Kozjak od Slov. goric, katere se na str. 1342 začenjajo na Pesniškem vrhu — kar pa je skoraj 3 ure daleč od Kaple!

Po Janischu se ravna Gsell-Fels, Steiermark (popisna knjiga) 1898, str. 257.

9. Med izvrstne poznavalce avstrijskega, posebno štajerskega, tudi slovenskega gorskega sveta se mora prištevati graški vseučilišni profesor dr. Frischauf. Leta 1883. je izdal gorskega voditelja po Avstrijskih alpah in sicer prvi zvezek: vzhodni del. Str. 149. pravi, da po Špilju železnica prereže razvodje med Muro in Dravo; po prihodnji, 150. strani gre lajterberški pre-rov skozi Kozjak v dravsko dolino. Košak, ki je po mnogih še del Slovenskih goric, se tukaj še prišteva Kozjaku.

Leta 1885. je odbor štajerskega gorskega društva izdal »Steirische Wanderbücher«. Peti zvezek obsega Mali Štajer in ga je pripravil dr. Frischauf. V uvodu pravi, da se srednji in spodnji Štajer ločita po višinah razvodja med Dravo in Muro, to je: po Kozjaku in Slovenskih goricah, vzhodni del pa po Muri. Ernovž leži ob rebru Slovenskih goric. V najširšem pomenu imenuje Slovenske gorice gričevje vzhodno od Remšnika in Kozjaka do stoka Mure in Drave, akoravno se navadno južnovzhodni del kot Ljutomerske gorice izločuje (str. 5). Str. 7: Cesta iz Strassa v Radgono gre od Cmurka naprej med Muro in Slov. goricami. Str. 10: Iz radgonskega grada je lep razgled po vzhodnem delu Slovenskih goric, kjer je »Berrystöckl« (338 m) najvišja točka (12.). Frischauf tedaj pojmuje pod Slovenskimi goricami gričevje med Pesnico in Muro; Radgonske gorice so mu vzhodne Slovenske gorice.

10. Dr. Umlauf je izdal leta 1887 obširno knjigo: »Die Alpen«. Str. 274. piše: Kozjak se razprostira med Dravo na jugu in med obema Pesnicama na severu do Plavča (?), cestnega prehoda iz Murske doline v Maribor, vzhodno od tam pa v svojih zadnjih izrastkih seže od Ptuj. Severno od Kozjaka pa najdemo Slovenske gorice, v zapadu obmejene od Sakovske doline, na jugu od obeh Pesnic, Ptujkega polja in Drave, na severu od Mure. Ta iz neogenega laporja in peščenca sestavljena, samo v zapadnem delu čez 600 m (Križev vrh) se dviga joča potem proti vzhodu naglo pod 500 m in končno pod 300 m padajoča višinska črta je izmed najdražestnih in najljubkejših vinogradov Avstrije zmešano gričevje, ki predstavlja en sam nepregleden vrt z goricami, sadovjem in gruskami.

Umlaufovo naziranje je čisto pravilno; samo glede Plavča se zmoti in ne zapazi, da si sam nasprotuje — ker ne pozna osebno ozemlja.

11. Dr. Franc Ilwof opisuje v znanem delu »Die österreichisch-ungarische Monarchie in Wort und Bild«, Steiermark (1890) v zvišenih besedah tepoto Slovenskih goric (53, 54.) ali o obsegu njihovem se nikjer prav točno ne izrazi. Radgonske gorice so mu najsevernejši del Slovenskih goric (54), ki se stikajo v Pesniški dolini s Kozjakom, segajo do Ljutomera in Ormoža. To hribovje in gričevje obstoji iz neštevilnih grebenov in vrhov in je razorano po neštevilnih klan-kih, grabah in dolinah ter deli Srednji in Mali Štajer, Muro in Dravo, nemško deželo od slovenske (61).

(Dalje prihodnjic.)

Poljubno množino drv za kurjavo, v hišo postavljenih, na željo razrezanih, kakor tudi rezanega in stavb. lesa dobavlja najceneje **Straschill in Felber**, Pristaniška ulica 8, oz. Pristan 13, telefon št. 51. 746 2—1

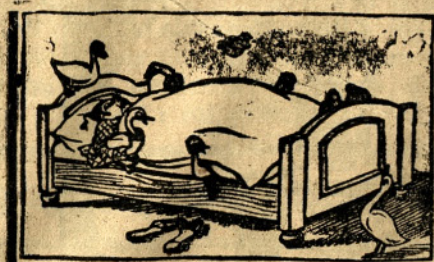
Trboveljski premog dobavlja na vagone po originalnih premogokopnih cenah in tudi vsako množino od 100 kg naprej z brezplačno dostavo v hišo najceneje **Branko Mejovšek**, Sodna ulica 17, telefon 409.

Kam? Kam? Kam? V novoprevzeto gostilno pri »Mestu Trst« (Rapoc) na Tržaški cesti, kjer se nudijo okusna, topla in mrzla jedila, točijo izvrstna domača vina in svira v soboto, 6. t. m. in v nedeljo in ponedeljek zvečer priljubljena ciganska godba. 751

Bela otroška postelj se po ceni prodaja. Krekova ulica 18, pritličje.

Dva stara nagrobna kamna se prodajata. Vpraša se Strossmajerjeva ulica 23. 750

Mizarji. Okras za rakve, tepete, tančico itd. kupite najugodnejše pri Drago Rosina, Maribor, Vetrinjska ulica št. 26. 736 2—1

PERJE

za zglatnike, puh za pernice, žimo, afrik in cvilj za žimnice, platno za prtice in vse drugo posteljno perilo, odeje šivane in flanelaste, preproge, zastore, posteljne in kavne garniture, namizne prte, prodaja v velikanski izbiri in čudovito nizkih cenah veletrgovina R. STERMECKI, CELJE, št. 334. Ilustrovani cenik zastoji! Trgovci engros cene. 481 16

Najboljša in najcenejša darila za Miklavža in Božič

se dobijo samo v galanterijski trgovini
Josip Milinarič, Maribor, Glavni trg št. 17.
Pri nakupu od Din. 100.— dalje 5 odstot. popusta.

Svinjske kože

kupuje po najvišjih dnevnih cenah
JOSIP ROSENBERG, MARIBOR,
Slovenska ulica 1.

SUKNO

Kamgarn in ševijot za moške in ženske obleke, flanele, barhende, hlače, pletene ženske jopce, izgotovljene žke in ženske obleke, površnike, otročje obleke, dežne plašče in vseh vrst manufakturno blago kupite po ceni pri

F. Starčič,

MARIBOR. Vetrinjska ulica 15. MARIBOR.

Tovarna vijakov

Splošne stavbene družbe

Maribor, Aleksandrova 12

Vijaki za les vsake vrste in vsake velikosti, zakovice za pločevino iz železa, bakra, medenine in aluminija.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

VRVI ZA ZVONOVE

nudi vr- : **Ivan N. Adamič,** Vetrinjska
varna : : ulica 20

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

ZVONARNA IN LIVARNA

ŠT. VID NAD LJUBLJANO
vliwa

BRONASTE ZVONOVE

v vseh velikostih za župne cerkve, podružnice in kapele po najnižji cenah.
Kupuje stare in razbite žvonove po najvišjih cenah.

Primerna in praktična

: miklavževa in božična darila :

priporoča

DRAGO ROSINA, Vetrinjska ul. 26

zaloga galanterije, drobnarije, parfumerije, vrvarskih in pletarskih izdelkov. 2—1

Ia trboveljski premog, kosovec in kockasti, Ia ostrauski koks, kosovec, Ia bukova drva, cepana in žagana po najnižjih dnevnih cenah pri

DAVORIN JOHAN IN DRUGOVI družba z o. z.
Maribor, Gregorčičeva ulica števil. 1.

!! Za ženske in otroke !!

Velika izbira pletenih jopic, bluz, oprsnikov, jumperjev, robcev, kostumov, pelerin, kapic, celih oblek, sviterjev, dokolenic i. t. d., vse lastnega izdelka in po zelo nizkih cenah. Vsa naročila po meri se izvršijo točno po želji

lastni pletarni

Marije Vezjak

Maribor, Vetrinjska ulica 17.

Bluze se vežejo od 50—80 D.

VOLTA

DOMAČA
ŽARNICA

TOVARNA
VOLTA D.D.
MARIBOR

SALAMA

prvovrstna
novo blago
povsem zrelo

se dobi povsod.

Prva hrvatska tvornica salame,
preka enega mesa in masti

M. Gavrilović-a sin. d. d.
Petrinja.

Generalno zastopstvo za
Slovenijo:

R. BUNC in drug
Ljubljana—Celje—Maribor.

Tovarna za izdelovanje likerjev, dezertnih vin in sirupov

Perhavec & Valjak

MARIBOR Meljska cesta 3. MARIBOR

priporoča predvsem svojo veliko zalogo najzibornejšega Vermouth-vina, od najsloviitejših zdravnikov kot splošno in najučinkovitejše sredstvo proti različnim bolestim ter zlasti rekonvalescentom in slabotnim priporočenega. Poleg tega se dobijo in so vsak čas na razpolago najrazličnejši likerji, rum, konjak in slivovka, vse najboljšje kvalitete.

Zahtevajte cenikel 676 11—1

9. Drž. razredna loterija

Prvo žrebanje:

12. in 13. januarja 1925.

5 premij!

100.000 srečk 50.000 dobitkov.

Absolutna sigurnost in državno jamstvo!

Tekom petih mesecev bo

39 milijonov in 150 000 dinarjev

izžrebanih in v gotovini izplačanih brez kakoršnegakoli odbitka.

Z eno srečko se more dobiti:

Ev. 1.500.000, 1.000.000

500.000, 400.000, 300.000,

250.000, 4 à 200.000, 150.000,

100.000, 90.000, 80.000, 70.000,

60.000, 50.000 Din. itd. itd.

Cena srečke za vsako žrebanje:

1/1 Din.
80.—

1/2 Din.
40.—

1/4 Din.
20.—

Seznam izžrebanih srečk takoj po vsakem žrebanju!

Hitra in točna postrežba!

Naročila iz cele države nasloviti na uradno Glavno kolekturo državne razredne loterije:

Bančno komanditno društvo

A. REIN in DRUG

(Oddelek razredne loterije)

Preradovičeva ul. 2. **ZAGREB** Gajeva ulica št. 8.

Telefon 17-03.

Poštni predal: 380.

„SANA“

tvornica čokolade

Hoče pri Mariboru

priporoča čokoladne izdelke vseh vrst. — Lepe božične kolekcije! — Najnižje cene!

Velik razpis daril.

Rok za pošiljatev do 28. decembra 1921

Hočemo, da spozna vsakdo milo za madeže Urax, ki odstrani radikalo vse madeže iz oblek ter ne škoduje najfinjšim tkaninam zato razpisujemo nastopno

nalogo za nagrado:

Česa nam je treba za odstranitev vseh madežev?

Odgovor: Urax milo proti madežem ter čiste v...

(S pikami naznačen odgovor naj se dopolni z odgovarjajočimi črkami.)

Za pravilno rešitev razpisujemo tale darila:

1. darilo nova kompletno spalno sobo v prima lesu (ali gotovini).
2. darilo nov pisalni stroj Adler (ali na željo v gotovini).
3. darilo nov šivalni stroj "Central Bobbin" (ali na željo v gotovini).
4. darilo novo damsko kolo Puch M 7 (ali na željo v gotovini).
5. darilo novo moško kolo Puch M 4 (ali na željo v gotovini).
6. darilo nov šivalni stroj Singer Langsch. (ali na željo v gotovini).
7. darilo nova zlata moška ura.
8. darilo nova zlata damška ura.
9. darilo nov fotografski aparat 9 krat 12.
10. darilo nov daljnogled.
11. darilo nova srebrna moška ura.
12. darilo nova srebrna damška ura.
13. do 40. darila prima žepne in zapestne ure.
14. do 500. darila različna dobra tolažilna darila.

Pogoji:

1. Reševanja uganke se lahko udeležijo, kdor naroči in takoj plača kos mila Urax s poštnino vred za 10 dinarjev in ki stalno biva v krajini SHS.
2. V skladu s predpisanimi pogoji je priložiti 10 dinarjev pri naročitvi ter odgovor na vprašanje, kakor tudi natančen pisan naslov pošiljatelja.
3. Darila se bodo razdelila pod nadzorstvom javnega notarja in se bodo dobili takoj obvestili ter objavili v tem časopisu.
4. Gornja darila so preračunana na najmanj 15.000 vpošiljateljev, ter se procentualno z vpošiljatelji zvišajo ali znižajo.
5. Vsak udeleženik se podvrže, notarjevi dolžbi ter je pravna pot nedopustljiva.
6. Nastavljeni tveganja se ne smejo udeležiti tekmovanja. Vsa darila in naročeno milo se pošilja carine in poštne prosto.

Mednarodna trgovska družba „ADRIA“

GRAZ, Postfach 205.

Opomba: Kdor naroči skupaj 20 komadov mila, dobi povrh gratis in franko eno fino nikel Anker-Remontoir uro.

ODVETNIK

DR. FRAN TOMŠIČ

v Mariboru se je s svojo pisarno preselil z Aleksandrove ceste 43 v Tischlerjevo hišo na Aleksandrovi cesti 19.

Velika izbira Miklavževih
daril po znižanih cenah.

Igrače, parfumerije, ročne torbice, listnice, denarnice, manikure, dežniki, palice, galanterija, volneni jumperji, trikotaža, perilo, nogavice i. t. d. i. t. d.

Gaspari & Faninger

Maribor, Aleksandrova cesta 23.

Kdor v „Straži“ oglašuje, uspeha gotovo se raduje!

Premog iz svojega premogokopa pri Veliki Nedelji prodaja Slovenska premogokopna družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ul. št. 1-I. 107

Predivo kupuje po najvišjih cenah ali zamenja za gotove vrvi tvrdka Ivan N. Adamič, Maribor, Vetrinjska ul. 20. 613

CUNJE

trojaške, suknjene in platnene odpadke, staro železje, kovano in vilito, glaževino, kakor odpadke vsake vrste kupujem po najvišjih cenah

A. Arbeiter.

Maribor, Dravske ulice 15.

Zamenjam tudi staro železje, katero je za uporabo, s kovinskimi odpadki in vilitino.

Za zimo so najboljši

! Cenik brezplačno!

KARO-ČEVLI MARIBOR, 19
Koroška c. 19

Najlepša in najcenejša

božična darila

so slike iz fotografskega ateljeja MAKART samo Gosposka ulica 27, nasproti hotela „Pri zamorecu. Prosim za pravočasna božična naročila.

Trgovci!

Zelite si ohraniti stalno odjemalce, držite v svoji trgovini le najboljše blago, zato prodajajte samo in izključno le

CETINA TESTENINE

katere so priznane najboljše!

CETINA je največja in najmoderneje po napolitanskem vzoru urejena tovarna testenin v Omisu Dalmacija.

CETINA proizvaja najboljše in radi tega najcenejše testenine, tekmuje z najboljšimi domačimi in inozemskimi proizvodi.

CETINA si je osvojila brez vsake reklame vsa glavna tržišča svojega rodnega doma.

CETINA izdelke pozna ves trgovski svet od Maribora do Bitolja in od Subotice do Cetinja.

CETINA testenine, zaradi zelo velike hranljivosti in najboljše kakovosti, ne smejo manjkati ne na bogati, ne na siromašni mizi.

CETINA testenine se dobijo v vsaki boljši trgovini!

Glavno zastopstvo:

Stanko Pallaš, Maribor, Koroščeva ul. 5.

Donar naložite

najboljše

pri

najvarnejše

Spodnještajerski ljudski posojilnici r. z. z n. z.

v Mariboru, Stolna ulica št. 6,

ki obrestuje hranilne vloge po

8% in 10%

oziroma po dogovoru.

Zadružna gospodarska banka d. d.,

podružnica v Mariboru.

V lastni, novozgrajeni palači, Aleksandrova cesta 6, pred frančiškansko cerkvijo.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje! — Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tek. računu.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razr. loterije.